GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA și ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitu.

Nr. 224 Duminecă, 11 (23) Octomvre. 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., s'au începutŭ **unŭ nou abonamentŭ** pe trilunîulŭ Octomvre, Novembre și Decemvre la care invitămŭ pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
pe trei luni	3 fl.	pe trei luni	10 franci
„ șése „	6 „	„ șése „	20 „
„ unŭ anŭ	12 „	„ unŭ anŭ	40 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonațiloru de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fășiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 10 Octomvre 1887.

Conflictulŭ dintre Cehĭ și guvernulŭ austriacŭ, care în ḑilele din urmă deveni fórte acutŭ, este în ajunŭ de a se aplana.

Causa acestui conflictŭ, precum bine sciu cetitorii noștri, au fostŭ mĕsurile, ce le luase ministrulŭ de instrucțiune Dr. Gautsch prin aceea, că a retrasŭ subvențiunile de statŭ dela mai multe scóle secundare cehice și a refusatŭ de a da ajutorŭ din visteria statului la înființarea unorŭ nouĕ scóle, a cărorŭ necesitate era reclamată de poporațiunea cehă.

Ordonanța din vorbă a ministrului, cu tóte că a primitŭ și aprobarea împĕratului, a pricinuitŭ în Boemia și Moravia o mare agitațiune. S'au ținutŭ meetingurĭ cehice, carĭ au protestatŭ în contra procederei ministrului Gautsch, prin care se violéză interesele de cultură ale națiunei cehe și se creéză unŭ precedentŭ periculosŭ. Ḑiarele cehice de altă parte au îmbărbătatŭ necurmatŭ acéstă agitațiune de protestare, criticândŭ fórte aspru guvernulŭ și mai alesŭ pe ministrulŭ Gautsch.

S'a încinsŭ totŭ din acésta causă o înverșunată cértă și între cele două partide cehice. Aderenții lui Gregr, carĭ formézá o mică minoritate între deputații cehĭ, au redicatŭ grave acusărĭ în contra partidei lui Rieger, pentru că a toleratŭ sĕ ajungă lucrurile așa departe. Astfeliu „Cehii tinerĭ“ cu organulŭ lorŭ „Narodni Listy“ s'au pusŭ în fruntea agitațiunei cu lozinca: „Josŭ cu Gautsch!“.

Cérta înfocată dintre partidele cehice a agravatŭ numai situațiunea și îndată ce s'a deschisŭ parlamentulŭ din Viena deputații cehĭ din ambele partide au năvălitŭ asupra guvernului. Acțiunea parlamentară pornită în contra ordonanței lui Gautsch a culminatŭ în interpelarea ce a adresat'o guvernului Dr. Rieger.

Scimŭ că Cehii formézá fracțiunea cea mai însemnată a maiorității pe care se sprijinesce aḑi cabinetulŭ Taaffe. Era clarŭ prin urmare, că acestŭ cabinetŭ trebuia sĕ afle o modalitate de a aplana conflictulŭ cu Cehii, decă voia sĕ se susțină la putere și decă mai alesŭ nu voia sĕ își părăséscă programa de până acuma.

Și, precum se asigură, ministeriulŭ Taaffe a și alesŭ din două rele pe celŭ mai micŭ și s'a hotărîtŭ a aplana conflictulŭ cu Cehii; făcêndu-le unele concesiunĭ în privința scolilorŭ din orașele Pilsen, Krainburg și Kremsier și concedându-le înființarea unui consiliu alŭ scólelorŭ industriale pentru Boemia.

Decretulŭ împĕrătescŭ privitorŭ la scólele medii se va modifica așadér în favórea pretensiunilorŭ cehice și întrebarea este numai décă ministrulŭ Gautsch va mai remâné în cabinetŭ în urma acésta, séu nu.

Bărbații de statŭ cehĭ suntŭ prea înțelepțĭ decâtŭ ca sĕ compromită causa națiunei lorŭ printr'unŭ pasŭ neprecugetatŭ, de aceea credemŭ, că se vorŭ mulțămi cu concesiunile ce li le face cabinetulŭ Taaffe, mai alesŭ după ce Polonii au declaratŭ că le vorŭ sprijini justele pretensiunĭ, însĕ numai sub condițiunea ca sĕ nu i se creeze guvernului dificultăți.

„Cehii tinerĭ“ se 'nțelege nu se vorŭ mulțămi nicĭ cu acésta și vorŭ pretinde retragerea totală a ordonanței și demisiunea lui Gautsch. Și credemŭ că tactica lorŭ nicĭ nu e greșită încâtŭ adecă prin acésta prepară tĕrêmulŭ pentru nouĕ concesiunĭ.

Destulŭ că centraliștii nemțĭ nu vorŭ avé bucuria de a vedé rĕsturnatŭ sistemulŭ Taaffe, din contră se va dovedi că contele Taaffe își urmăresce ținta de a împăca naționalitățile cu-o tenacitate rară.

Sĕ se dea fiă-cărui poporŭ ce este alŭ lui, acésta este, după noi, cea mai sănătósă politică, ce-o póte urmări unŭ guvernŭ din acéstă monarchiă poliglotă!

Unŭ deputatŭ
la trei milióne de Românĭ.

Sub acestŭ titlu publică „Unirea“ de Vinerĭ 9 Octomvre a. c. unŭ lungŭ articulŭ, din care estragemŭ unele părți, ca sĕ vĕdă cetitorii noștri cum se judecă și dincolo de Carpațĭ asupra pasului întreprinsŭ de generalulŭ Doda.

După ce ḑice că din tóte părțile a începutŭ sĕ li se strige Maghiarilorŭ „josŭ masca“, „Unirea“ scrie următórele:

Nu mai departe decâtŭ ḑilele acestea, „*Le Siècle*“ descriindŭ deplorabila stare a financielorŭ unguresci într'o corespondență pe care a reprodus'o »Unirea“, le spunea că maghiarismulŭ e în ajunŭ de a depune armele și că cu tótă sclipirea gloriei sale va fi în curêndŭ silitŭ sĕ renunțe la chimerele pompóse și la proiectele de stăpânire pentru a se pune sub tutelă, ér „*Allg. Ztg.*“ din Munich dela 9 curentŭ, vorbindŭ într'unŭ articulŭ, intitulatŭ „Parlamentarismulŭ ungurescŭ«, de decăderea vieței parlamentare în Ungaria, ḑicea: „Splendórea presentului se vede că s'a cumpăratŭ în socotéla viitorului. Apunerea parlamentarismului ungurescŭ invólvă unŭ periculŭ seriosŭ pentru Ungaria, fiindŭ că ideia de statŭ se confundă la ei indisolubilŭ cu ideia parlamentarismului. Esperiențele istoriei moderne suntŭ o dovadă că de câte orĭ n'a mai esistatŭ unŭ parlamentŭ ungurescŭ, nicĭ statulŭ ungurescŭ ca atare n'a mai esistatŭ. Bóla parlamentarismului maghiarŭ amenință principiulŭ vitalŭ alŭ statului ungurescŭ, și astăḑĭ parlamentulŭ Ungariei se găsesce deja într'unŭ stadiu, în care nu mai póte fi vorbă de sănĕtate și înflorire; sângele s'a scursŭ dintr'ênsulŭ, elŭ a devenitŭ anemicŭ.“

„Și cu tóte aceste“, esclamă „Unirea“, „Maghiarii nu vorŭ sĕ înțelégă; ei póte că nicĭ nu vorŭ mai fi în stare sĕ vĕdă prăpastia, ce și-au deschis'o“. Ḑice apoi că Maghiarii se găsescŭ într'o „stare patologică“, care din ce în ce ia unŭ „mersŭ mai îngrijitorŭ“ . . . . „ei se sparie de-o biată țărancă încinsă cu bete în culorile Transilvaniei, ei au frică de ḑiare și de cărți scrise în românesce, ei strigă conspirațiă când audŭ pe doi copii vorbindŭ între ei românesce“ s. c. l. Trece apoi la „uniculŭ deputatŭ pentru trei milióne de Românĭ“ și ḑice că „acestŭ simptomŭ e de ajunsŭ sĕ dea pe față greaua bólă de care suferŭ Ungurii“, și continuă astfelŭ:

„Da, unŭ deputatŭ la trei milióne de Românĭ — écă desvĕluită, în două cuvinte, întrega sistemă constituțională a regatului maghiarŭ!«

»Decă venerabilulŭ generalŭ Traianŭ Doda n'ar fi avutŭ, în tótă cariera sa de omŭ publicŭ, vre-unŭ altŭ meritŭ decâtŭ ar fi datŭ pe față, prin scrisórea sa către d. Toma de Péchy, președintele camerei unguresci, acest lucru ne mai pomenitŭ, acéstă abnormitate a vieței constituționale din Ungaria, totușĭ meritulŭ lui ar fi imensŭ. Nu e nevoe sĕ spunemŭ publicului românŭ cine e generalulŭ Traianŭ Doda. Toțĭ ilŭ cunóscemŭ, toțĭ venerămŭ figura lui leală, francă, românéscă, toțĭ onorămŭ cu respectŭ pe acestŭ bĕtrânŭ, luptătorŭ neclintitŭ, care nicĭodată în lunga sa viéță nu s'a abătutŭ de pe calea cea dreptă. Unŭ Traianŭ Doda póte sĕ vorbéscă cum a vorbitŭ în scrisŭ către președintele camerei unguresci, când ilŭ anunță că nu se va presinta în dietă, și 'i stă bine când amintesce că elŭ totdeuna e gata de a muri pentru națiunea sa, ar fi unŭ trădătorŭ decă ar renunța la mandatulŭ sĕu de deputatŭ, căcĭ ar sacrifica cu modulŭ acesta singurulŭ districtŭ în care poporulŭ românŭ, cu tóte presiunile electorale cele mai sĕlbatice, a isbutitŭ sĕ alégă pe unŭ Românŭ“.

»Generalulŭ Doda spune verde trufașei națiunĭ maghiare că »metoda urmată de guvernŭ în ce privesce conducerea alegerilorŭ pentru cameră, la alegerile din urmă, a atinsŭ punctulŭ culminatŭ; că puterea statului aplică formulele constituționale astfelŭ, că adevĕratele drepturĭ și garanții constituționale servescŭ ca mijlóce artificiale de înăbușire a tuturorŭ justelorŭ aspirațiunĭ ale poporului românescŭ,“ ceea ce, cu alte cuvinte, vre sĕ ḑică că trei milióne de Românĭ au fostŭ scoșĭ afară din lege, că constituțiunea pentru ei a fostŭ sfâșiată de înși-șĭ Maghiarii. Și că glasulŭ Românilorŭ a fostŭ năbușitŭ într'unŭ modŭ sistematicŭ și cu o rea voință fără esemplu de către regimulŭ ungurescŭ e destulŭ sĕ amintimŭ că ei, carĭ suntŭ la numĕrŭ mai bine de jumĕtate câțĭ se găsescŭ Ungurĭ în totŭ regatulŭ maghiarŭ, au ajunsŭ astăḑĭ sĕ nu aibă decâtŭ unŭ singurŭ representantŭ, pe câtŭ timpŭ, ar trebui sĕ aibă celŭ puținŭ 78 de representanțĭ decă nu și mai mulțĭ, căci, deși cercurile electorale au fostŭ împărțite cu o culpabilă vicleniă, Românii totușĭ constituescŭ marea maioritate în vre o 70 până la 75 de districte. Și într'adevĕrŭ, camera ungurescă compunêndu-se din 424 de membrii, după cum nĭ-o spune generalulŭ Doda, ér țerile corónei ungare avêndŭ vre-o 16 milióne de locuitorĭ, vinŭ vre-o 26 de representanțĭ la unŭ milionŭ de locuitorĭ, ceea ce face la trei milióne de Românĭ 78 de deputațĭ«....

„...Și opiniunea publică a începutŭ sĕ se deștepte. Mai e trebuință de încă o dovadă? Etă ce mai găsimŭ, în acéstă privință, într'o corespondență din Praga către »*Le Siécle*“ pe care o publică în numĕrulŭ sĕu dela 30 Septemvre trecutŭ:

»Orisontulŭ nu mai e de unŭ albastru azuriu pentru dualismŭ. Pe fiăcare ḑi, din contră, cerulŭ se întunecă. Liniștei înșelătóre a celorŭ dintêiu anĭ au urmatŭ tunete înainte mergĕtóre unorŭ furtunĭ înspăimântătóre“.

„Câtŭ pentru sine, Ungaria s'a pusŭ în siguranță în contra periculelorŭ imediate. Grație presiunelorŭ oficiale, séu mai multŭ grație terorismului exercitatŭ cu nerușinare în timpulŭ periodei electorale în tóte țĕrile slave și romane, noua cameră va înfățișa plăcutulŭ specimenŭ alŭ unui maghiarismŭ curatŭ. Asupra 500 membri, naționalitățile disidente, adecă ḑece milióne de suflete, ḑicênd două treimĭ ale deputațiunei intregĭ, nu vor numĕra nicĭ ḑece representanțĭ. Slovacii, carĭ suntŭ trei milióne, nu vorŭ ave *măcarŭ unulŭ*. De aceea, se înțelege, óre pentru ce au începutŭ sĕ se pue în înțelegere cu Cehii? Croații, adecă cei mai intransigențĭ adversarĭ ai Maghiarilorŭ, trimitŭ la Pesta patru-ḑecĭ amicĭ personalĭ ai d-lui Tisza. Maioritatea ministerială înfățișéză unŭ grupŭ compactŭ de 260 mamelucĭ. Și opositiunea? Opositiunea, care numĕră 185 membri, este *ultra ungurésca* și învinuesce pe actualulŭ ministerŭ de moliciune și slăbiciune. Ea ilŭ găsesce pré mlădiosŭ față cu Viena și cu Slavii. Pe scurtŭ ea se plânge că nu se reconstituesce în destulŭ de curêndŭ regatulŭ lui Arpadŭ și că regele Ungariei nu e încă destulŭ de puternicŭ, îndestul de agresivŭ în contra împĕratului Austriei. Ea ar voi o armată curatŭ ungurésca în locŭ de nisce miserabilĭ honveḑĭ. Ea ar voi o diplomațiă maghiară care ar maghiarisa Dunărea până la Marea Neagră și ar pune la loculŭ lui pe autocratulŭ din St. Petersburgŭ. Ea ar voi... Într'adevĕrŭ, e de regretatŭ că aceștĭ nepoțĭ și moștenitorĭ ai lui Kossuth nu suntŭ în starea de față la putere. Legenda liberalismului ungurescŭ s'ar sterge în curêndŭ

şi darea pe faţă a maghiarismului curatŭ ar face, pe Francesĭ mai alesŭ, sĕ rĕmâie incremenitĭ".

Croaţii nu se lasă.

Precum scimŭ, consiliulŭ comunalŭ alŭ capitalei croate Agramŭ a hotărîtŭ sĕ îmâneze monarchului o representaţiune, cuprindêndŭ diferitele gravamine ale Croaţilorŭ în contra Banului croatŭ Khuen Hedervary, care s'a pusŭ în serviciulŭ guvernului ungurescŭ.

Fóia unguréscă „Pesti Naplo" e informată acum din Agram, că Maghiaronii ne isbutindŭ sĕ zădărnicéscă acestŭ pasŭ, viceprimarulŭ Crnadak a convocatŭ la 14 l. c. o conferinţă a consilierilorŭ comunalĭ. Aceştia au depusŭ câte 5 fl., pentru ca Crnadak sĕ mérgă la Viena, şi sĕ predea cunoscuta representaţiune a consiliului comunalŭ cătră monarhulŭ séu în cancelaria cabinetului séu sĕ céră o audienţă şi sĕ înmâneze chiar monarchului actulŭ.

Adĭ ne comunică o telegramă din Agramŭ, cum că representaţiunea a şi fostŭ deja primită în cancelaria cabinetului.

Ce dicŭ acum foile ungurescĭ, care cu cunoscuta lorŭ îngâmfare diceau că nu va fi primită adressa Croaţilorŭ?

SCIRILE DILEI.

In comitatulŭ *Cluşului* s'a compusŭ deja lista viriliştilorŭ pentru anulŭ 1888. Amĕsuratŭ numĕrului acestorŭ virilişti, comitetulŭ comitatensŭ va consta pentru anulŭ viitorŭ din 178 membri ordinarĭ şi 12 suplenţĭ. Primulŭ locŭ îlŭ ocupă contele Georgiu Bánffy din Bonţida, cu 7394 fl. dare. Urméză ceilalţĭ aristocraţĭ ungurĭ din comitatŭ. Dintre Românĭ aflămŭ pe d-lŭ Eugenŭ Crişanŭ din Bercheşŭ, cu 772 fl. 68 cr. dare. Mai urméză apoi vre-o 5—6 Românĭ după proprietate şi câţĭva preoţĭ, cărora darea li-se socotesce indoitŭ. Cu unŭ cuvêntŭ, Românii din acestŭ comitatŭ — care are 240,000 locuitorĭ, şi între carĭ celŭ puţinŭ 9 părţĭ suntŭ românĭ — nu suntŭ mai de locŭ representaţĭ în comitetulŭ lorŭ comitatensŭ. De asta au îngrijitŭ Ungurii în comitatŭ ca şi la dietă.

— x —

In dilele acestea s'au ţinutŭ consultărĭ, sub preşedinţa ministrului ungurescŭ de interne br. Orczy, asupra stării *teatrului şi operei ungurescĭ din Pesta.* S'a decisŭ ca subvenţiunea de 127,600 fl. ce o dă statulŭ teatrului sĕ se menţină, er subvenţiunea operei sĕ fiă de celŭ multŭ 300 fl. In cursulŭ consultărei s'a doveditŭ că cheltuelile pe anulŭ 1887 pentru teatru şi operă au trecutŭ deja acum peste preliminarŭ cu 204,000 fl. Cum vedemŭ reducerea subvenţiunei e aşa de mică, încâtŭ totŭ se apropiă de jumĕtatea de milionŭ. Cu tótă acéstă colosală subvenţiă din banii Nemaghiarilorŭ, nicĭ teatrulŭ nicĭ opera unguréscă nu se vorŭ susţiné, pentru că Pesta nu e unguréscă.

— x —

Municipiulŭ comitatului Bichişŭ va adresa ministrului ungurescŭ de interne o petiţiune de cuprinsulŭ, ca sĕ se ordóne pe calea legislaţiunei înfiinţarea obligatóre de asilurĭ (grădinĭ) de copii în fiăcare comună. Dér cum, jupânilorŭ, numai asilurĭ ungurescĭ, orĭ după cum e comuna, ungurescĭ, săsescĭ, românescĭ orĭ mixte?

— x —

O nouă dovadă despre *destoinicia soldatului românŭ* ne dă „Naţiunea" din Bucurescĭ. Regimentulŭ alŭ treilea de infanteriă, în marşulŭ forţatŭ ce a făcutŭ dela Galaţĭ la Focşanĭ, unde se facŭ manevre, a percursŭ în douĕ dile o distanţă de *şeapte poştĭ*, pe noroiu şi pe ploiă.

— x —

In *Cluşiu* s'a găsitŭ în sĕptĕmâna acesta la capĕtulŭ şoselei Chinteului cadavrulŭ unui dilerŭ. Medicii au constatatŭ că mórtea a fostŭ naturală. Se crede că dilerulŭ a fostŭ aruncatŭ acolo dintr'o casă, în care a muritŭ. Cercetarea urméză.

— x —

Adunarea ambulantă a *economilorŭ ardelenĭ* a hotărîtŭ în şedinţa ce au ţinut'o la 18 Octomvre n. în Deşiu sĕ róge pe ministrulŭ ungurescŭ de agricultură a interdice importarea viţei de viiă în Ardealŭ, pentru ca sĕ se evite importarea filoxerei.

— x —

Gimnasiulŭ confesionalŭ ev. de conf. augsb. din *Eperjes*, care are nevoiă de unŭ bugetŭ de 20,550 fl., primesce dela statŭ o subvenţiă anuală de 8700 fl. După contractŭ, ministrulŭ are dreptulŭ sĕ numéscă 4 profesorĭ la gimnasiu, aceştia trebue sĕ fiă de confesiunea evangelică şi sĕ fiă recomandaţĭ de patronatulŭ scólei. — Vorba e că, deşĭ subvenţiunea e totŭ din banii contribuabililorŭ de conf. ev. augsb., ministrulŭ nu'i dă, decă nu i se recunósce unŭ amestecŭ în treburile scólei. Unŭ felŭ de începutŭ de maghiarisare.

— x —

Miniştrii ungurescĭ de interne şi de justiţiă au ordonatŭ aplicarea *precedurei statare* pe durata de o jumătate de anŭ contra ucigaşilorŭ, jefuitorilorŭ şi complicilorŭ lorŭ pe teritoriulŭ comitatului *Somogy.*

— x —

Representanţa oraşului *Raab* a impusŭ orăşenilorŭ unŭ aruncŭ de 55% la dare pe anulŭ 1887. Representanţa oraşului Braşovŭ nu mai scie ce sĕ facă de bucuriă, că totŭ nu e ea cea din urmă! Cu tóte astea tristă bucuriă, când te gândescĭ la veniturile Raabului şi ale Braşovului!

— x —

In Braşovŭ a sositŭ o *trupă teatrală ungurésca* sub direcţiunea d-lui *Gerőfi Andor.* Trupa va juca drame poporale şi operete. Inainte de facerea abonamentului, se vorŭ da ca probă trei representaţiunĭ. Mâne, Dumінecă séra, se va juca drama poporală „*Felhő Clary*" de Katkay László, lucrare premiată cu 100 de galbinĭ.

Fapte patriotice.

Teuţii de susŭ, Octomvre 1887.

Când unŭ preotŭ, din dorulŭ de-a vedé junimea, speranţa nóstră naţională, lăudândŭ pe Dumnedeu din corŭ, îşĭ pune ostenela şi timpulŭ care îi mai rĕmâne pentru puţină recreaţiune pentru învĕţarea tinerimei, elŭ este timbratŭ de maghiarofagŭ (magyarfalo). Décă acelŭ preotŭ pentru a atrage pe copii la scólă îi învéţă şi câte o doină séu câutare naţională, este urgisitŭ sub cuvêntŭ că i-ar învĕţa: „*Sĕ apuce arma în contra Ungurilorŭ*". Aşa se află aceste cuvinte tipărite în „Budapest" Nr. 150 anulŭ Domnului 1887. Totŭ în acésta fóiă şi altele sĕ scrie că învĕţătorulŭ românŭ din Tĕuţii de susŭ ar fi disŭ: »în audulŭ mai multora, că dênsulŭ nu se va linişti până ce nu va bea sânge de Ungurŭ." Apoi pe martorĭ nu i amintesce cu numele. Calumnia, minciuna şi neruşinarea unorŭ foi ungurescĭ nu cunoscŭ hotarŭ.

Apoi decă totŭ acelŭ individŭ voiesce a lupta pentru deşteptarea şi luminarea culturală a credincioşilorŭ sĕi în cadrulŭ legilorŭ nóstre bisericescĭ scolare şi a celorlalte legĭ sancţionate de Maiestatea Sa, este împedecatŭ chiar de organele acele carĭ suntŭ chemate a respecta legile.

O fóiă ungurescă dice: „A mi közigazgatasunk maga a botrány« (Magyar Állam Nr. 199, 1887), pe românesce: »administraţiunea nóstră însăşĭ este scandalulŭ". Cumcă acésta este aşa vomŭ arăta pe largŭ în următórele:

Inainte de a intra în meritulŭ lucrului, premitŭ următórele: primindŭ graţiósa denumire la acestŭ oficiu aflaiu, că în scólele esistente, carĭ suntŭ basa deşteptării nóstre, din 140 copii abia se potŭ cresce 60 inşĭ. Mĕ puseiu în înţelegere cu poporenii, atâtŭ în filiă câtŭ şi în parochiă, ca în loculŭ acestorŭ scóle sĕ zidimŭ altele, căcĭ a trecutŭ timpulŭ când Românulŭ se crescea numai pentru servitorŭ fără scólă şi fără învĕţătură; adĭ scóla trebue sĕ ne fiă mamă. Vĕdêndŭ poporenii interesarea păstorului s'au plecatŭ şi aşa în cea mai bună înţelegere s'au luatŭ de senatele, scolare hotărîrile, ca în loculŭ acestorŭ scóle, carĭ nicĭ în parte nu corĕspundŭ scopului şi legilorŭ esistente, sĕ zidimŭ altele. Aşa a mersŭ lucrulŭ până a venitŭ planulŭ şi repartiţia aprobată prin Consistorulŭ nostru scolasticŭ diecesanŭ şi până acea aprobare o făcui cunoscută din amvonŭ între poporenĭ.

Indată ce audì despre acésta notarulŭ de cercŭ, tótă afacerea nóstră salutară luà o altă faţă. Densulŭ, care póte ar fi doritŭ sĕ fiă aprópe de repartiţiă, din care ar fi bine a tăié câte o scrije, vĕdêndu-se depărtatŭ, începù a turbura şi agita pe organele sale şi mai alesŭ pe judĭ, cu a cărorŭ consêmţĕmêntŭ s'a făcutŭ repartiţia, sub care şĭ-au pusŭ şi sigilulŭ lorŭ comunalŭ; ei şĭ-au mai câştigatŭ parte consângenĭ parte pe cei ce flueră în frundă.

Vĕdêndŭ acésta făcui paşii de lipsă în numele şi din încredinţarea senatelorŭ scolare, cerêndŭ la loculŭ competentŭ ca sĕ se curme acéstă nelegiuire prin următorulŭ recursŭ:

Nr. 77
1887.

Onor. Domnule pretorŭ supremŭ!

In acea bună speranţă, că abusulŭ următorŭ, D ta, ca celŭ mai competentŭ, îlŭ vei resolva în modŭ justŭ, îmĭ ţinŭ de datorinţă a ţi-lŭ face cunoscutŭ.

Şi anume, după cum sciu ai, cunoscinţă, că senatulŭ scolarŭ gr. cat. românŭ din Satu nou de susŭ în adunarea ţinută la 28 Noemvre a 1886 a luatŭ hotărîrea ca în loculŭ scolei presente care e aprópe ruină, şi pe care şi D-ta ai declarat'o de nefolosibilă, va zidi alta nouă şi încă aşa, ca sĕ corĕspundă în tóte legilorŭ de instrucţiune. § lŭ 9 alŭ articulului de lege XXVIII despre instrucţiune; din anulŭ 1876, apriatŭ şi destulŭ de chiarŭ dice: „că comuna alege din sênulŭ sĕu o corporaţiune, acésta este senatulŭ scolarŭ, care se îngrijesce de edificarea scolei, aranjarea şi susţinerea ei şi a învĕţătorului, cum apare din §§. 42—142 ai articulului citatŭ.

Pe lângă tóte că aceste legĭ scolastice suntŭ sancţionate şi puterea lorŭ obligătóre esistă, se calcă în picióre din partea unui diregĕtorŭ, care décă dóră ca cive liberŭ în statŭ n'ar respecta legea, ca diregĕtorŭ este obligatŭ şi chematŭ a o onora şi a pretinde onóre şi respectare şi din partea altora, căcĭ numai aşa póte fi demnŭ de numirea: apĕrătorulŭ legilorŭ. Acéstă persónă oficiósă din cestiune este D. Papp Zsigmond not. cerc. din Feneziu. Faptele acestuia sĕvêrşite în Satu nou de susŭ contra hotărîrei de edificare a scólei voiescŭ a vi-le face cunoscute.

Nu scimŭ din ce rĕutate séu instinctŭ pĕcătosŭ,

FOILETONŬ.

O NÓPTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioanŭ E. Prodanŭ.

(Urmare.)

O impulsiune, pe care René nu o putù domina, îlŭ impinse a prinde mica mână înmănuşată a Ioanei şi a o duce la buzele sale.

Se părù că ea nu observà acéstă sărutare şi continuà:

— Nu-mĭ potŭ da séma cum de vorbescŭ cu d ta astfelŭ . . . Dér îmĭ insufli încredere, îmĭ vii ca şi când te-aşŭ cunósce de timpŭ îndelungatŭ . . . încâtŭ aşŭ puté sĕ-ţĭ mărturisescŭ tóte celea, căcĭ d ta eştĭ bunŭ, pe când ceilalţĭ. . . .

Ea vorbea érăşĭ, adêncindu-se în gandurĭ ca şi când ar vorbì cu sine însaşĭ.

René o asculta cu încordare s'ar puté dice cu dragoste. Totŭ ce aparţinea acestei fete stranii îlŭ interesa. Frumseţa ei, limbagiulŭ ei, intonaţiunile vocei sale aveau unŭ caracterŭ, care o făceau a se deosebi completŭ de tóte celelalte femei, pe carĭ le cunoscuse elŭ până atuncĭ.

— Interiorulŭ nostru, reîncepù ea, e atâtŭ de întunecosŭ, tatălŭ meu e influinţatŭ de unŭ omŭ forte periculosŭ, încâtŭ viitorulŭ mĕ îngrozesce . . . Atuncĭ îmĭ dau silinţa sĕ mĭ facŭ voiă, chiarŭ până la nebuniă, ca sĕ scapŭ de cugetele omoritóre . . . şi de alte primejdii ce mi-se înfăţişeză . . . Cum le-aşŭ puté alunga într'altŭ chipŭ dela mine?

— Ei bine Ioană, tu nu jocĭ? se audì vocea dulce a Mariei.

Ea venise de braţŭ cu d-lŭ de Beaulieu ca sĕ şi afle sora.

Ioana tresărì, apoi se rădicà emoţionată.

— Ai dreptate, dise ea, am statŭ aici prea multŭ timpŭ . . . D-le Magnien, recondu-mĕ în sala de balŭ.

Şi René cu tinĕra fată reintrară danţândŭ valsulŭ.

III.

Câteva persóne plecaseră deja; în Spa balurile nu, se prelungescŭ prea tare.

Lunga conversare a Ioanei cu Francesulŭ fusese remarcabilă.

. . . .

— Se vede bine, că nu e aci căpitanulŭ Roncy, dise o femeă slabă şi bĕtrână vecinei sale, cu unŭ surîsŭ plinŭ de rĕutate.

Cu atâtŭ mai bine pentru d-şóra Ioana, rĕspunse cealaltă, o persónă grăsună şi bine-voitóre. Ah! décă acéstă lungă conversaţiune ar puté sĕ fiă prefaţa unei căsătorii!

— A unei căsătorii! repeţì cu unŭ tonŭ amarŭ bĕtrâna. Bine, credĭ că o sĕ ia o fată atâtŭ de bizară, atâtŭ de compromisă ca Ioana de Werrières, fire-ar ea chiar şi avută? Şi averea marchisului e mai multŭ decâtŭ problematică.

. . . .

— Nu cunoscĭ pe tatălŭ meu? dise Ioana danţatorului ei. Vino, voiescŭ sĕ 'i te presentezŭ.

René se învoì şi fù condusŭ de d-şóra de Werrières spre galeria salei, unde erau câteva femei tinere, carĭ nu jucau. In apropierea uneia dintre ele şedea unŭ bĕtrânŭ, avêndŭ unŭ aerŭ distinsŭ; elŭ nu conversa cu nimenea; dér se distrăgea singurŭ, lovindŭ mereu cu unŭ beţigaşŭ în marginea ghetei.

— Étă-lŭ, dise Ioana, îndată ce'lŭ dărì, încreţindu şĭ frumósele sprîncene; étă tatălŭ meu, viséză. Ea se oprì dinaintea marchisului.

— Vei vedé că nicĭ nu mĕ va observa . . . Ah! când e absorbitŭ de visiunile lui, ai puté da la urechea lui cu pistolulŭ, şi abia credŭ că ar dice: Poftiţĭ?

Şi ea lovì cu latulŭ ventuarului (eventailului) sĕu, braţulŭ marchisului..

— Tată, dise ea, permite-mĭ sĕ-ţĭ presentezŭ pe d-lŭ René Magnien.

notarulŭ amintitŭ indată ce a sciutŭ că senatulŭ scolarŭ a hotăritŭ ca in loculŭ bordeiului de scólă din presentŭ va zidi alta corĕspundĕtóre atâtŭ legilorŭ câtŭ şi cerinţelorŭ timpului: indată a devenitŭ nervosŭ şi a eruptŭ in contra celei mai nobile intreprinderi ca şi cum i-ar ataca vr'unŭ interesŭ personalŭ, edificiulŭ menitŭ pentru desvoltarea culturală.

Aşa in 18 Decemvre 1886 când a ţinutŭ adunare comunală publică in casa judelui, a eruptŭ contra edificărei ḑicêndŭ: nimenea nu este indatoratŭ a suporta spesele edificărei, că dênsulŭ pe orĭ care ilŭ va mântui dela plătire, că dênsulŭ cu vr'o 600—800 fl. arŭ fi in stare a ridica o scólă din lemnŭ, pentru ce atâtea spese. Fiindŭ în ḑiua amintită sĕrbătóre şi'a alesŭ bine timpulŭ de a turbura, însĕ judele de atuncĭ Michailŭ Cinege l'a provocatŭ cu umilinţă şi cu multŭ respectŭ inaintea mulţimei ca sĕ şi mai astêmpere puţinelŭ mânia, căcĭ vorbesce in contra unui lucru pe care insuşĭ arŭ trebui sĕ-lŭ părtinéscă. Ar trebui sĕ scie D. notarŭ că pe stégulŭ timpului din presinte este scrisŭ: cultură şi înaintare, dela acesta atêrnă binele patriei şi îndestulirea popórelorŭ." Mirosulŭ acestei vorbirĭ tulburătóre a sositŭ şi până la mine, ca la preşedintele şcolarŭ. La momentŭ m'a adusŭ în puţină perplexitate, însĕ cugetai: s. scriptură ḑice: „de va pĕcătui contra ta fratele tĕu, mergĭ mustră-lŭ pe dênsulŭ intre tine şi elŭ singurŭ; de te va asculta, ai dobênditŭ pe fratele tĕu. Dér de nu te va asculta atuncĭ mai ia împreună cu tine pe unulŭ seu doi, ca prin gura a doi seu a trei martorĭ sĕ se întăréscă totŭ cuventulŭ." Math. 18. 15, 16.

Conformŭ acestorŭ indrumărĭ intr'o epistolă privată şi amicală l'am provocatŭ pe D. notarŭ: sĕ se lase de sofismele tulburătóre, carĭ strică unei cause comune, der nicĭ că este frumosŭ a se amesteca in afacerile altora în a scormoni in ele, sĕ inveţe a rĕmânea in cerculŭ sĕu de activitate; acésta o pretinde bună înţelegerea şi pacea.

Cu siguritate sciu că rêndurile mele le-a primitŭ, nu însĕ sfaturile, căcĭ in 7 a l. c. Avramŭ Mădăraşŭ, judele comunalŭ de nou mĭ-a amintitŭ că ḑeu nu scie cum se va ḑidi scóla, că „onoratulŭ notarŭ fórte vorbesce în contra ḑidirei şi unii dintre omenĭ începŭ a-i primi sfatulŭ."

Onor. d-le pretore supr.! Precum apare din cele enumĕrate acestŭ oficiantŭ, fórte greşitŭ conceptŭ are despre ceea ce-i este datorinţa şi ca diregĕtorŭ cutează a agita contra legei şi tocmai atuncĭ când stă faţă cu o causă fórte insemnată, când dênsulŭ ar fi chematŭ ca prin tactŭ finŭ sĕ lumineze poporulŭ, dela care îşĭ primesce pânea, ce este crescerea, ce demândă in privinţa acésta legile sancţionate de Maiestatea Sa. Căcĭ potŭ fi legile cele bune de instrucţiune pe chârtiă, décă acele se atacă chiarŭ din partea acelora, carĭ suntŭ chemaţĭ mai de aprópe a-le esecuta. Ar mai trebui sĕ sciă d. notarŭ, că înaltulŭ Ministru de Culte şi în dênsulŭ trebue sĕ doréscă a vede unŭ oficiantŭ onorătorŭ de legĭ, şi dela dênsulŭ încă trebue sĕ aştepte că în cerculŭ sĕu de activitate sĕ facă atâta pentru deşteptare şi crescere câtŭ póte, firesce bine, nu însĕ precum face.

Scopulŭ sĕu adevĕratŭ nu i-lŭ cunoscŭ, mai puţinŭ sciu ce voesce a ajunge.

Destulŭ de bine scie d. notarŭ, că planuiŭ şi repartiţia şcolei din vorbă a fostŭ susternută înaltului nostru guvernŭ diecesanŭ, şi acesta ca forŭ supremŭ legitimŭ preste şcolele nóstre confesionale l'a întăritŭ şi aprobatŭ.

Aceea sciu ce póte ajunge prin tulburările sale, că adecă unii poporenĭ mai credulĭ nu vorŭ lucra nicĭ cu jugulŭ nicĭ cu luculŭ de mână, ba vorŭ fi şi de aceia, carĭ nu vorŭ solvì sumele repartite pe rêndŭ, dér şi in urmă la aceştĭ bieţĭ omenĭ li se adaugă greutate, ca décă senatulŭ şcolarŭ este imputernicitŭ, după legile statului, ca representaţiune comunală in trebile comunale, aşa şi senatulŭ şcolarŭ îşĭ póte împlini trebile sale, póte aduce hotărîrĭ legitime, carĭ suntŭ obligătóre pentru toţĭ aceia, carĭ se ţinŭ de acea confesiune. Prin aceste tulburărĭ póte ajunge şi aceea, că pre cei carĭ nu vorŭ plăti regulatŭ îi va ajunge esecuţia; şi acuma întrebŭ, ce bucuriă va ave d. notarŭ, că poporenii renitenţĭ vorŭ plăti şi spese de esecuţiă? Seu dóră acesta îi este scopulŭ? Acesta este scopŭ de totŭ greşitŭ!

Pentru aceea te rogŭ cu onóre Onor. d-le pretore supr.. ca în modulŭ prevĕḑutŭ în legĭ sĕ iei la întrebare pe d. notarŭ pentru fapta sa necualificată şi sĕ ţinĭ cea mai strictă cercetare, senatului nostru şcolarŭ sĕ-i dai deplină satisfacţiune, celui vinovatŭ pedépsa meritată. căcĭ din contră acéstă procedură ilegală îmĭ voiu ţine de datorinţă a o face cunoscută Episcopului nostru diecesanŭ şi Ministrului de Culte.

Teuţii de susŭ, 8 Maiu 1887.

(Va urma.)

Afacerĭ locale.

Erĭ *a arsŭ* în suburbiulŭ *Scheiu,* si anume de astădată a arsŭ coperişulŭ unei case pe Tocile lângă móra lui Pellionis. Acesta este alŭ doilea focŭ întêmplatŭ in timpŭ de o lună in numitulŭ suburbiu. Faptulŭ în sine că a arsŭ de două orĭ într'unŭ timpŭ aşa de scurtŭ nu e ceva estraordinarŭ, der lucru cu totulŭ surprinḑĕtorŭ este, că unŭ suburbiu aşa de estinsŭ, unde clădirile suntŭ parte mare de lemnŭ şi decĭ mai espuse focului, şi unde e mai mare lipsă de apă ca în orĭ ce altŭ suburbiu, nu dispune de nicĭ unŭ mijlocŭ de a pute imediatŭ lua mĕsurĭ de apĕrare contra focului. Până ce sĕ soséscă pompierii dela centrală, póte sĕ incingă foculŭ o stradă întregă. Chiar şi în casulŭ de faţă pompierii au sositŭ, când din norocire foculŭ era cu totulŭ înăbuşitŭ, aşa că pericululŭ se înlăturase, — negreşitŭ fiindŭ că distanţa dela centrală până pe Tocile e fórte mare. Destulŭ că unŭ suburbiu cu o 1500 de case pe o suprafaţă fórte estinsă nu posede acolo în centrulŭ lui nicĭ o pompă corĕspunḑĕtore, care sĕ pótă fi folosită în asemenĭ casurĭ de nenorocire. La o singură pompă vechiă nevoiaşă, cum avéu inainte vreme veciniile, e avisatŭ aḑi întregŭ suburbiulŭ, pompă care precum au doveditŭ focurile din urmă, nu mai corĕspunde de locŭ scopului.

Nu înţelegemŭ, cum s'a pututŭ ca comuna, care a procuratŭ pompe pentru celelalte părţĭ ale oraşului, n'a făcutŭ până acuma nimicŭ pentru Scheiu; nu înţelegemŭ de ce in acestŭ suburbiu sĕ nu se afle unŭ depositŭ de aparate necesare pentru întêmpinarea periculului, îndată ce se iveşte, care, precum s'a vĕḑutŭ acum o lună, póte lua dimensiunĭ enorme.

Ceea ce trebue sĕ reclamămŭ cu tótă puterea în interesulŭ locuitorilorŭ din acéstă parte a oraşului nostru, este că Scheiulŭ sĕ fiă pusŭ in posiţiă de a se pute apĕra ca succesŭ în casurĭ de incendiu. De aceea atragemŭ atenţiunea locuitorilorŭ din Scheiu, der şi a administraţiunei oraşului asupra acestei urgente cestiunĭ, a cărei resolvare mulţămitóre nu mai sufere nicĭ cea mai mică amânare.

Furnisare pentru căile ferate Camera comercială şi industrială din Braşovŭ aduce la cunoscinţa cercurilorŭ interesate, că din partea direcţiunei generale a căilor ferate ungare nordice din Budapesta s'a publicatŭ concursŭ cu oferte, pentru furnisarea materialului necesarŭ şi obiectelorŭ din inventarŭ pe anulŭ 1888, pe ḑiua de 30 Noemvre a. c. 12 óre din ḑi.

Amĕrunte se dau în cancelaria camerei comerciale şi industriale. Totŭ acolo se potŭ vede listele de materialulŭ necesarŭ pe 1888 pentru calea ferată ungară vestică şi pentru căile ferate Budapesta—Cincĭ bisericĭ, Mohacĭ—Cincĭ-bisericĭ şi r. priv. cale Cincĭ bisericĭ—Barcĭa.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

AGRAM, 22 Octomvre. — După cum spunŭ foile oposiţionale, Crnadak, vice-primarulŭ Agramului, cu totŭ conclusulŭ de a se sista, ar fi depusŭ adressa consiliului comunalŭ în cancelaria cabinetului, unde a fostŭ primită.

MÜNCHEN, 22 Octomvre. — Unŭ autografŭ alŭ prinţului regentŭ către intendantulŭ generalŭ ordonă sĕ se represinte în curêndŭ la teatru dramele lui Schack şi Heyse.

DIVERSE.

Economicŭ — Cine n'a observatŭ, că pomii şi mai alesŭ prunii, în giurulŭ cărora s'a înţelenitŭ pămêntulŭ, stagnéză în crescere, li se usucă ramii şi în câţĭ-va anĭ se prăpădescŭ. — Acésta o causéză înţelenirea, decĭ pentru a scuti pomii contra acestei atrofiărĭ, e bine şi de lipsă, că tómna sĕ se sape în giurulŭ pomilorŭ în estensiune celŭ puţinŭ de unŭ metru. In fierbânţéla verei pomulŭ are necesitate de multă apă, pentru aceea trebue sĕ ne îngrijimŭ, ca stratulŭ inferiorŭ a solului se sbé în sine unŭ cuantŭ suficientŭ cu ocasiunea ploilorŭ abundante; ceea ce cu atâtŭ e mai de lipsă atuncĭ, când stratulŭ superiorŭ alŭ solului este înţelenitŭ, deórece e deplinŭ eronată părerea, că solulŭ e scutitŭ de evaporare prin ţelină, după ce este constatatŭ, că solulŭ înţelenitŭ evaporéză mai multă umeḑială, decâtŭ celŭ neînţelenitŭ.

S'a demustratŭ prin esperiinţă, că în decursŭ de 5 lunĭ de véră a evaporatŭ de pe unŭ jugĕrŭ înţelenitŭ cu 800' cubice mai multŭ, decâtŭ de pre altulŭ neînţelenitŭ, carele pre calea capilarităţei nu póte evapora atâta apă, câtŭ evaporeză frunḑele. Solulŭ înţelenitŭ pentru aceea arată mai umedŭ, pentru-că rădĕcinele sugêndŭ umeḑélă din straturile inferióre, o parte din aceea o dau stratului superiorŭ — Mărimea evaporărei depinde multŭ şi dela natura solului, căcĭ multŭ diferă d. es. solulŭ argilosŭ de celŭ humosŭ etc. Pentru pomĭ altcum este daunăciósă nu numai ţelina, ci orĭ şi care altă plantă, a cărei rădĕcinĭ străbatŭ afundŭ séu suntŭ dese, de unde nu este consultŭ a sĕmĕna printre pomĭ luţernă, morcovĭ, napĭ, etc.

De multe orĭ se întêmplă de pomĭ frumoşĭ şi bine crescuţĭ nu rodescŭ, şi acésta o vedemŭ mai alesŭ la perĭ şi merĭ. In casulŭ acesta se póte ajuta aşa, că la unŭ pomŭ de 8—10 anĭ săpămŭ în giurŭ de trunchiu la una distanţă de $1^1/_2$—2 metrii unŭ şanţu latŭ de două arşéuă şi afundŭ de 1—$1^1/_2$ metru, tăiămŭ rădăcinele, ce cadŭ în calea săpărei, apoi astupămŭ şanţulŭ cu pămêntŭ mai slabŭ.—Acésta lucrare încă sĕ se facă tómna. După căderea frunḑelorŭ e bine sĕ se ungă pomii cu varŭ subţiatŭ, pentru-ca sĕ-i scutimŭ contra insectelorŭ, ce caută refugiu prin cója lorŭ şi în contra rĕului, ce-lŭ causeză ierna temperatura alternantă; când adecă frigulŭ se schimbă cu căldura; în care casŭ cu deosebire partea de către sudŭ a pomului sufere multŭ, ceea ce se póte vedé pre cója cea sfârticată în acea parte.

Decă cuiva nu-i vine bine la ochĭ colórea albă a varului, atuncĭ póte mesteca în elŭ funingine, cenuşe, lutŭ şi balegă, tóte aceste astfeliu amestecate, încâtŭ sĕ resulte din ele una ciruială, carea cu ajutoriulŭ unei perie sĕ se pótă unge pe trunchiulŭ pomilorŭ. — Acésta scutesce pomii şi în contra iepurilorŭ. — *(Fóia bisericéscă şi scolastică).*

Cununiă. — D-lŭ *Oscar Fiala*, oficialŭ-comptabilŭ şi sublocotenentŭ în reservă, îşĭ va serba cununia sa cu d-şóra *Ermina Schäser* Marţĭ în 25 Octomvre la órele $4^1/_2$ în biserica protestantă din cetate, în locŭ.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tinĕrului i se închină cu respectŭ, şi rĕdicêndu-şĭ capulŭ privì în ochii marchisului. Ochii lui injectaţĭ de sânge rătăciau ca ai unui lunaticŭ şi lui René îi venì îndată prin minte că elŭ s'afla în faţa unui nebunŭ.

Dér marchisulŭ îndată îşĭ revenì în orĭ; trăsăturile lui fine îşĭ luară forma; elŭ surîse plăcutŭ, şi începù vorba cu plăcerea şi urbanitatea unui omŭ din timpulŭ celŭ mai modernŭ.

— Dorescŭ a'ţi face cunoscinţa . . . Numele d-tale nu-mĭ este cunoscutŭ . . . De sigurŭ nu eştĭ de origine din mica nóstră Belgiă. . . .

— Intr'adevĕrŭ, domnule marchisŭ, sunt Francesŭ.

— In casulŭ acesta pote ţĭ ar plăcé sĕ ne veḑĭ frumósele nóstre moşii dela ţéră. Décă vei veni érăşĭ la ţéră pe timpulŭ vênatului, aşŭ fi încântatŭ, sĕ te potŭ primi în castelulŭ meu dela Sombreffe . . .

— Da, d-le, décă îmĭ vorŭ permite ocupaţiunile.

— A! d-ta eştĭ ocupatŭ . . . . Nu eştĭ omŭ de litere, sperezŭ ḑise marchisulŭ, şi corigêndu-se cu unŭ aerŭ furiosŭ continuà: Pe ómenii de litere îi detestezŭ . . .

— Nu, nu, domnule, n'am publicatŭ de când sunt nicĭ o iotă. . . . Sunt numai inginerŭ.

— Ah! acésta e altceva! ḑise marchisulŭ liniştindu-se. Apoi îndată îşĭ plecà érăşĭ capulŭ şi recăḑu în visurile sale.

— Sĕ mergemŭ de aicĭ, ḑise tinĕrului Ioana, lăsându-şĭ cu fineţă mica ei mână mănuşată pe braţulŭ lui.

— Aşa dér d-ta eştĭ inginerŭ. . . . Câştigĭ mulţĭ banĭ? ilŭ întrebà ea cu unŭ tonŭ curiosŭ, privindu-lŭ aspru în ochĭ.

— Oh! nu, ḑise René suspinândŭ, încă nu; póte mai târḑiu. . . .

— Insĕ aceea va fi pré târḑiu, ḑise ea cu unŭ accentŭ straniu.

Apoi ea încercà a surîde.

— Vino sĕ ne reintoarcemŭ lângă dómna de Brissac.

Şi René punêndu-se cu totulŭ pe gândurĭ, voindŭ a ghàci ceea-ce avea sĕ însemne cuvintele Ioanei: »aceea va fi pré târḑiu," o reconduse lângă vĕduva, care era privită ca conducĕtórea d-şórelorŭ de Werrières, şi care îşĭ împlinea sarcina cu tótă eleganţa, tractândŭ în modŭ batjocuritorŭ cu ómenii de orĭ-ce vêrstă arŭ fi fostŭ, carĭ se aflau în jurulŭ ei.

IV.

După ce René s'a reintorsŭ în Franţa şi şĭ-a vĕḑutŭ ér de lucrurile sale de mai nainte, nu'şĭ puiù abate gândurile dela frumósa tînĕră a cărei cunoscinţă o făcuse în Spa. Elŭ a părăsit'o fiindŭ convinsŭ că, décă mai rĕmânea lângă ea, acéstă încântătóre fată i-ar fi răpitŭ inima: elŭ îşĭ blĕstĕma miseria care îi luase orĭ ce speranţă de a şĭ-o putea face soţiă.

Insĕ o împregiurare neprevĕḑută îi transformà viéţa. Unŭ consângénŭ îndepărtatŭ, pe care nu-lŭ vĕḑuse nicĭ-odată, murì lăsându-i moştenire tótă averea sa.

Indată ce René audì acéstă veste, îşĭ ḑise că, décă i-ar succede sĕ fiă iubitŭ de Ioana, acum nu arŭ mai întêmpina nicĭ unŭ obstacolŭ materialŭ care sĕ li se pună 'n cale. Bucuria ce-i cuprinse inima d'odată, chiar şi numai credinţa în speranţă, ilŭ făcŭ se recunóscă tótă puterea sentimentului pe care ea ilŭ inspirase deja.

Pe când elŭ îşĭ sfărîma capulŭ, căutândŭ sĕ afle mijloculŭ celŭ mai bunŭ, pentru a sĕ puté întâlni cu tînĕra fată, étă că primesce dela marchisulŭ de Werrières, căruia îşĭ lăsase adresa, o scrisóre, în care i se aducea aminte că era aşteptatŭ la Sombreffe, unde vênătórea era sĕ se încépă.

René primì invitaţiunea, anunţândŭ numai că era în doliu, în urma morţii unui consângénŭ alŭ sĕu, însĕ fără a vorbi de averea ce avea s'o ereḑéscă, şi într'o diminéţă a lunei lui Noemvre plecà spre Belgia.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena
din 30 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	99 10	Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Rentă de hârtiă 5% . .	86.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96 50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	89 35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —	Renta de arg. austr. . .	82 60
Bonurĭ rurale ungare . .	103.70	Renta de aurŭ austr. . .	111 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Losurile din 1860 . . .	135.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—	Acțiunile băncel austro-ungare	887 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —	Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncel de creditŭ austr.	283.70
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9 93
		Mărcĭ 100 imp. germ. . .	61.40
		Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucuresci.
Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). .	93½	9.½
Renta rom. amort. (5%) .	96—	97—
» convert. (6%) . .	91—	92—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) .	91¾	92¼
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) .	96—	97—
» » » (5%) . .	87½	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ
din 21 Octomvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.56	Vênd.	8.53
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

ANUNCIU. 3—3

Pentru *o moșiă din România*, nu departe de Bucurescĭ, *se caută 6 bărbațĭ tinerĭ și o femeă*, carĭ se primescŭ cu o leafă de 100 fl. pe anŭ dându-li-se și banii de drumŭ. Aceștia trebue sĕ fiă Românĭ și sĕ se priceapă bine la munca câmpului.

Cei ce vorŭ dorĭ sĕ fiă primițĭ în condițiunile de mai susŭ la memorata moșiă sĕ se adreseze la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Publicațiunile „CANCELARIEI NEGRUȚIU,"
— GHERLA — SZ.-UJVÁR. —

AMICULŬ FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustrațiunĭ, Cursulŭ XI. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numerĭ de câte 1½—2½ cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesiă, nuvele, romanurĭ, suvenirĭ de călĕtoriă ș. a. — Mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice, cu reflesiune le cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin umorŭ dulce și satiră alésă nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijele vieței; și peste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România și străinătate 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ și în timbre poștalĭ.

PREOTUL ROMÂN. Revistă bisericéscă, scolastică și literară. Cursulŭ XIII. — Apare în broșurĭ lunare de câte 2¼—3¼ cóle; și publică articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pe duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, — mai departe studii pedagogice, didactice și scientifice-literarĭ. — Prețulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ și în bilete de bancă și în timbre postalĭ.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu în Gherla — Szamosujvár, unde se mai află de vendare și următórele cărțĭ:

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Nuvelă originală de Paulina C. Z Rovinarŭ. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Nuvelă originală. — Continuarea nuvelei: „**Idealulŭ pierdutŭ**" — de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Prețulŭ 15 cr.

Fontâna dorului. Nuvelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codrénu craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Nuvelă de Maria Schwartz traducere de N. F. Negruțiu Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Nuvelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouve, membru alŭ academiei francese. Prețulŭ 10 cr.

Barbu cobzarulu. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Hermann și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr,

Petulantulu. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincețiu Nicoră prof. gimnas. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 102 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale culese de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cóle. Prețulŭ 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologicŭ de D. O. Olinesdu. Prețulŭ 20 cr.

Apologia. Discusiunĭ filosofice și istorice maghiare privitore la Romanĭ, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Opŭ completŭ.) Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei impreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului Românŭ. Cartea I. II. III. IV. cuprindendŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl., câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca familiei. Cartea I. cuprinda materii forte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colecte de Recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă, pentru economĭ, industriașĭ și comercianțĭ. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămentulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta! pentru aceea ilŭ și recomandămŭ mai alesŭ Directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De Vas. Gr. Borgovanŭ. Prețulŭ 15 cr.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ in 3 cursurĭ de Maximŭ Popŭ profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualulŭ acesta este aprobatŭ prin Inaltulŭ Ministerŭ de cultŭ și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă s. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducetóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ.

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericeștĭ forte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșatŭ 40 cr. legatŭ 50 cr. legatŭ în pânză 60 cr. legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50.

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu aprobarea jurisdicțiunei sup. bisericescĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ broșatŭ 1[illegible] cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icone frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; — 50 esemplare costau 3 fl.; 100 esempl. 5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născetórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse Prețulŭ unui esemplarŭ espedatŭ franco e 10 cr.. 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ e 15 cr.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.